

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

PRIM-REDACTOR: ION N. CESADESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 „
3 luni	8 „
Stăinătate: 40 lei pe an, 20	6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub direcțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 1698

S U M A R

Importanța unei case de asigurări agricole. — Necesitatea înființării ei de către Stat (urmare) de d. Ștefan Chicoș.

JURISPRUDENȚĂ:

Înalta Curte de casație, s. II: *Corporația Tinichigiilor și instalatorilor cu Robert Feletig.*

Idem, s. III: *Ch. E. Rosen cu Judele sindic al trib. comercial din București, B. Știrbey și G. Știrbey și F. Roșianu.*

Curtea de apel din București, s. I: *Maria C. Enculescu și alții cu dr. N. Jugurescu și alții.*

Curtea de apel din Paris: *Anatocism. Prescripție, cu o Notă.*

Curtea de casație din Franța: *Cum se dovedește dreptul de proprietate, cu o Notă*

Importanța unei case de asigurări agricole.

Necesitatea înființării ei de către Stat.

(Urmare) (1)

Dar dacă importanța asigurărilor rezultă în mod neîndoios, credem, din examinarea efectelor ce ele în general le au, această importanță va deveni și mai evidentă pentru agricultură, când vom avea în vedere condițiile specifice în care această ramură de activitate se prezintă. Rezultatele obținute de ea depind într'adevăr într'un grad foarte mare de împrejurări independente de voința omului. Avem de a face aici în prima linie cu plante și animale, așa dar cu organisme, cu viețuitoare, cari sunt expuse mai mult deteriorării și micșorării de valoare, și-a căror existență e mult mai greu de asigurat și de sustras influenței factorilor externi, de cât ar fi cazul spre ex. la produsele industriale, materii prime și fabricate. Măsurile preventive ce se întrebuintează pentru a împiedica distrugerea acestora din urmă, nu pot fi aplicate când e vorba de cele d'întâi. E mult mai lesne să ferești de stricăciune o cantitate de produse industriale, de cât să aperi de epizotie o turmă de animale.

Unele din produsele agriculturii sunt legate în afară de asta în mare parte a dezvoltării lor de sol, pe suprafețe întinse, așa că pe de o parte o înlăturare a pagubelor e foarte rar posibilă, pe

de altă parte o limitare a acestor pagube se poate foarte greu atinge.

O îngrijire deosebită a organismelor (plante sau animale) cu cari agricultorul are a face, îngrijire adoptată condițiilor naturale de dezvoltare a acestor organisme, poate contribui într'adevăr a le lungi viața. Nu există însă nici un mijloc sigur de ale conserva de-a pururea, nici de a le sustrage fenomenelor distrugătoare și neașteptate ale naturii⁽²⁾.

De oare-ce însă, chiar în circumstanțe normale, rezultatele producțiunii agricole sunt foarte variabile de la an la an, mai ales grație condițiilor atmosferice, se impune cu atât mai mult pentru agricultor datoria de a se asigura contra circumstanțelor anormale, adică contra pericolelor la cari pe neașteptate poate fi expus⁽³⁾.

Situația unui agricultor deja compromisă sp. ex. din cauză că sămănăturile sale, în cari a investit mai tot capitalul ce posedă, nu a primit ploaia la timp, va deveni dezastruoasă dacă până la seceriș va mai interveni și o grindină. Aci vine rolul asigurării, rol de care agricultorul trebuie să-și dea seamă, care îl scapă din acest din urmă pericol, oferindu-i în schimbul unei sume relativ mică posibilitatea reparării pagubelor cauzate de grindină. Și cu cât agricultorul va fi mai sărac, și cu cât va poseda un capital disponibil mai restrâns, cu atât situația sa va fi mai nesigură, cu atât existența sa va fi mai dependentă și deci rolul asigurării mai important.

E deci nedreaptă, măcar în parte, observațiunea făcută de unii autori, că agricultorul s'ar găsi într'o situație mult mai sigură de cât ar fi cazul comerciantului său industriașului. Căci, dacă rezultatele finale obținute de un comerciant sau de un industriaș nu sunt în tot deauna sigure, întru cât depind în mare parte de împrejurări independente de voința acestora (cum ar fi sp. ex. posibilitatea de a găsi o bună piață pentru pro-

(2) Vezi și C. Lechner — Über den Nutzen und Notwendigkeit der Versicherung. Berlin 1865, p. 29.

(3) Vezi și von der Goltz in Schönberg'schen Handbüch der Politischen Oekonomie, Vol. 2, 1, p. 114.

(1) A se vedea *Curierul Judiciar* No. 70 și 71 din 1906.

dusele lor), ei au însă siguranța reușitei *procesului producției*, presupunând bine înțeles că își îndeplinesc în conștiință datoriile ce acest proces al producției le impune. Cu totul alta e situația agricultorului. Pentru el nu numai rezultatele finale ale muncii sale sunt problematice, într-un cât agricultura a încetat azi de a produce pentru satisfacerea nevoilor agricultorului și a celor ce sunt imediat împrejurul său, ea producând tot așa de dependentă de situația pieții ca și industria și comerțul. Dar pentru agricultor, chiar presupunând cazul celui mai diligent, nici măcar siguranța reușitei procesului producției nu va exista «de oare-ce influențe păgubitoare ale naturii exterioare, care nu se pot prevedea și care nu se pot înlătura, pot influența dăunător în orice stadiu al procesului producției» (4).

Am văzut că asigurarea contribuie mult la ridicarea creditului celui asigurat. Această influență se manifestă într-un mod cu deosebire intens când e vorba de arendași. Căci garanția ce ei aduc creditorilor ca și proprietarului moșiei respective, consistând de obicei și cu deosebire pe lângă recoltă în animale și instrumente necesare muncii, e evident că pe câtă vreme recolta ca și aceste animale și instrumente se vor fi asigurate, condițiunile în care se va putea obține creditul vor fi mult mai puțin favorabile de cât în cazul asigurării, eventualitatea unei distrugerii a gajului creditorilor ca și al proprietarului existând în permanență.

Dar și progresul în agricultură implică un oarecare grad de dezvoltare al asigurărilor. «Ameliorațiunea raselor de animale și crearea unei posibilități de a se asigura — zice Ehrlich — se condiționează reciproc tot așa de mult, ca și o cultură agricolă intensivă și o bună ocazie de asigurare, și de aceia eforturile care ținesc realizarea îmbunătățirii animalelor și intensificarea culturii agricole, nu trebuie să scape din vedere deslegarea adevărată și cu succes a problemei asigurărilor» (5).

Terminând examinarea efectelor și avantajelor pe care asigurările le prezintă, în deosebire pentru agricultori, nu putem încheia de cât prin cuvintele lui Bühren: «Acela căruia îi e posibil să fe-rească pe sine și pe al săi de o nenorocire și neglijează să facă aceasta, păcătuiește contra acestora și contra sa. El procedează ca acel care nu aruncă sămânță pe ogoarele sale deja lucrate, în

scopul de a economisi cheltuielile pentru sămânță, și sacrifică ast-fel recolta» (6).

Acum când am stabilit pe deplin, credem, importanța asigurării pentru agricultură cât și necesitatea ei, rămâne să vedem care sunt căile pe care această necesitate poate fi satisfăcută; și cu modul acesta trecem la o altă chestiune, aceea a organizării asigurărilor, unde din discuția și examinarea diverselor sisteme de organizare vom putea pune în evidență rolul foarte important al statului cât și necesitatea unei cât mai întinse intervențiuni a lui, pe terenul unei așa de utile instituțiuni economice (6).

Cu o singură excepție, cazul așa zisei asigurări proprii, e vorba în materie de asigurare în tot-d'a-una de o organizare pe baza mutualității a unei pluralități de persoane, care contribuiesc fie-care cu o sumă determinată (primă), în scopul adunării unui fond ce-va servi acoperirii unor eventuale pagube. Reunirea celor asigurați crează așa dar singură posibilitatea furnizării de mijloace pentru acoperirea pagubelor ce ei ar putea suferi (7). Lucrul acesta nu e în tot-d'a-una așa de clar în

(6) H. Bühren. — Das Versicherungs-und Kreditwesen etc. Glogau. 1866, p. 5.

(6) Argumentele de care ne vom servi în această discuțiune au, după cum se va vedea, un caracter general, ele sunt aplicate asigurărilor din orice țară, și sunt trase din însăși natura asigurării, abstracție făcând de infinita varietate în care ele potrivit împrejurărilor și condițiunilor locale se prezintă. Căci, pentru a arăta necesitatea intervențiunii largi a statului, în materie de asigurări agricole la noi în țară, n'am avea de cât să amintim, că asigurările contra mortalității animalelor nu există sub nici o formă, deși avem în țară animale în valoare de circa o jumătate de miliard lei (exact 462.740.000 lei în 1900), și că asigurarea contra grindinei exercitată numai de 4 societăți capitaliste se soldează aproape fără excepție, cu deficite, devenind pentru societățile respective însăși o adevărată povară. Ast-fel în 1902 — ultimul an pentru care am găsit date statistice oficiale (Vezi anuarul statistic al României 1904 p. 214 și 215) societatea «Națională» a avut o pierdere de pe urma asigurării contra grindinei de — 310.170,58 lei, societatea «Generală» 261.041,97 lei, societatea «Dacia-România» — 617.851,49 lei, și numai soc. «Unirea», risum teneatis, un profit de + 1.584,51 lei!

Tot aci mai putem adăoga că prin legea pentru crearea unei case de credit viticol din 13 Ianuarie 1906, se prevede că proprietarii ale căror vii vor fi afectate la credit sunt obligați a-și asigura rodul viei; obligațiune pe care proprietarii n'o pot satisface, de oare-ce toate societățile care există la noi refuză de a-și lua o ast-fel de responsabilitate.

Toate acestea sunt fapte care ne arată cu suficientă, nu numai că organizația asigurărilor agricole în România e departe de a fi ideală dar ea nu corespunde nici celor mai elementare nevoi.

(7) «După cum capacitatea productivă și însemnătatea economică a societăților pe acțiuni rezidă în secretul forței, pe care o dă reunirea unor mici capitaluri, tot ast-fel rezidă puterea asigurării în adunarea multor părțicele de avuție, pe care fie-care le cedează casei comune, pentru a le primi la nevoie insulit sub forma despăgubirilor». Dr. Heinrich Sächsland — Die Hagelversicherungsfrage in Deutschland-Jena, 1890, p. 27.

Vezi și R. Schlich — Die Natur der Versicherung-Würzburg, 1887.

(4) Adolph Buchenberger. — Agrarwesen und Agrarpolitik. Leipzig 1893. Vol. II, p. 294.

(5) Hermann Ehrlich. — Die Viehversicherung im Deutschen Reiche und ihre geschichtliche Entwicklung. Leipzig, 1901, p. 22.

aparență. Bune-oară când e vorba de un singur asigurător, s'ar părea că sumele ce el pune la dispoziția asiguraților ar fi părți din averea lui, iar primele ce asigurații îi plătesc ar fi numai un fel de onorariu pentru serviciul ce asiguratorul le garantează, lucruri care nu corespund de loc sau corespund numai în o foarte mică parte realității lucrurilor. De fapt situația e cu totul alta. Sumele din care asigurații vor trebui să fie despăgubiți sunt formate din primele lor contopite la un loc. Cei-ce n'au pierdut nimic contribuiesc ast-fel a acoperi pagubele acelor dintre ei, care au ast-fel de pierderi⁽⁸⁾.

Rolul asiguratorului se reduce numai în a reuni și a organiza pe cei-ce voesc să se asigure. Sumele pe care el le aduce în o ast-fel de întreprindere neservind de obicei de cât ca un fel de garanție, și ele fiind în general cu totul în disproporție cu sumele enorme ce se întrebuintează la despăgubiri, și cu atât mai mult cu cele ce se adună din primele asiguraților. Acelaș lucru se poate spune și când avem o pluralitate de asigurători, cum ar fi spre exemplu cazul unei societăți de asigurare pe acțiuni.

După modalitatea sub care această reunire și organizare a asigurărilor are loc putem deosebi *asigurarea privată*, acea organizată de persoane private, și *asigurarea publică*, acea organizată de instituțiunile sau corporațiunile de drept public, precum sunt statul, provincia, districtul, comuna etc.

La cea d'întâi formă de asigurare, la asigurarea privată, putem deosebi iarăși, după cum reunirea celor asigurați și organizarea lor pe baza mutualităților se face prin o persoană sau o colectivitate de persoane străine asiguraților, care urmăresc un câștig, și care răspund la punctuala îndeplinire a contractului intervenit între ei și asigurați, sau după cum reunirea acestor din urmă, în scopul repartizării riscurilor are loc din inițiativa și prin conlucrarea asiguraților, când adică atât fondarea asociațiunei, cât și organizarea, conducerea și administrarea ei sunt opera asiguraților însăși. În cazul d'întâi avem ceea-ce noi vom numi *asigurarea privată propriu zisă*, în cel de-al doilea o *asociațiune de asigurare mutuală*. Asiguratorul, deținătorul întreprinderii, persoană unică sau colectivitate de la cea d'întâi, e înlocuit prin totalitatea asiguraților la cea de-a doua. Asiguratorul și asiguratul sunt identici aci; ei sunt reprezentați prin unele și aceleași persoane; o identitate care nu se poate observa la asigurarea privată propriu zisă, cum ar fi bunioară

în cazul unei societăți pe acțiuni, unde într'adevăr e vorba tot de o pluralitate de persoane, care organizează și conduc întreprinderea, aceste persoane însă, în cazul nostru un grup de capitaliști, acționari, sunt cu totul altele de cât asigurații, rolul lor reducându-se numai a mijloci o ast-fel de mutualitate.

Care din formele de asigurare enumerate până aci prezintă cele mai mari avantagii în practică e greu de răspuns în mod absolut. O formă de asigurare, care aplicată la o ramură oare-care dă rezultate favorabile, poate să aibă rezultate cu totul opuse aplicată la alta, după cum ceea-ce se potrivește pentru o țară și pentru o epocă nu se va potrivi pentru altă țară și pentru altă epocă. În general fiecare formă de asigurare își are avantajele și dezavantajele sale inerente, care se pot tempera, circumstanția și modifica, cătându-se a se adopta forma respectivă împrejurărilor și condițiilor de fapt, în care ea va trebui să fie aplicată.

În susținerea avantajelor unor anume genuri de asigurare s'au găsit autori care au căzut în extrem, făcându-se apărători intrasigenți și propovăduitori infocați ai unui singur sistem de organizare, pe care au căutat să-l idealizeze în teorie, și la a cărui răspândire universală în practică, au lucrat cu toată autoritatea lor de specialiști. E o cale de sigur exagerată, și care poate conduce eventual la rezultate nefaste. Lupta s'a dat în ultimii cinci-zeci de ani pe terenul chestiunei organizării asigurărilor, în teorie, între partizanii asigurării publice de o parte și cei ai asigurării private de alta, și între aceștia din urmă iarăși ca apărători ai asociațiunei mutuale sau ai asigurării private propriu zise, fără a se ajunge la o unitate de vederi.

Dar dacă e foarte greu și tot de-odată greșit de a ne pronunța într'un mod *absolut* pentru un sistem sau altul, dat fiind-că efectele lor nu se pot considera în mod abstract, fără a ține socotela de factori eminamente variabili și cu o influență considerabilă și determinantă asupra acestor efecte, apoi nu e mai puțin adevărat că motive destul de puternice, care rezidă pe de-o parte în natura acestei instituțiuni economice, pe de alta în lacunele și defectele inerente actualelor sisteme de organizare privată, și care nu se pot înlătura în deajuns prin nici un fel de reglementare legislativă sau vre-o altă intervenție a statului, ne pune în măsură de a ne pronunța încă de la început, *în general*, în favoarea asigurării publice, rămânând să arătăm în urmă, în detaliu, motivele care ne hotărâsc la aceasta, precum și relativitatea acestei soluțiuni, sau rezervele ce trebuiesc făcute în adoptarea ei.

Dintre sistemele de asigurare privată, acela care

⁽⁸⁾ Vezi și Dr. L. Conrad, Volkswirtschaftspolitik-Jena 1902 p. 439.

prezintă cele mai mari avantajii și a cărui aplicațiune practică pare cea mai naturală, este desigur acela al asociațiunei. Asociațiunea oferă asigurătorilor, înainte de toate, posibilitatea de a beneficia de câștigurile întreprinderii, câștiguri care ar reveni capitaliștilor în cazul unei societăți capitaliste.

Tot asociațiunea face cu putință ca membrii să ia o parte directă în conducerea afacerilor, și să dea instituțiunei calea ce convine mai bine intereselor lor.

Prin asociațiune interesele de obicei opuse ale asiguratului și asigurătorului confundându-se, persoana celui dintâiu fiind identică cu persoana celui de-al doilea, e firesc că șicanele ce se pot observa uneori la societățile capitaliste de asigurare, în cea-ce privește plata despăgubirilor, să dispară la asociațiuni și ca o culanță cât mai mare în afaceri să fie consecința. Interesul ce-l au societățile capitaliste de a-și mări cât mai mult numărul clienților și de a-și creea o bună reputație, exercită desigur o influență bine-făcătoare asupra conduitei lor, așa încât acest avantaj al asociațiunilor asupra institutelor de asigurare privată propriu zisă își pierde din însemnătatea lui în anumite împrejurări, continuând totuși să subsiste, conform experienței, tocmai în acele cazuri, care ne interesează pe noi în prima linie aci, adică la asigurarile contra focului, contra grindinei și la asigurarea animalelor.

Dar superioritatea asociațiunilor asupra institutelor de asigurare privată propriu zisă, se manifestă și în alt mod. Una din condițiunile esențiale și indispensabile existenței asigurărilor e într'adevăr, ca evenimentele ale căror efecte trebuiesc acoperite să prezinte un caracter de incertitudine în intervenirea lor, sau în ceea-ce privește mărimea și durata necesităților cauzate prin ele. În scopul menținerii acestui element aleator, provocarea evenimentelor, în acoperirea efectelor cărora asigurarea e îndreptată, trebuie să fie pe cât se va putea mai mult exclusă pentru cei interesați să beneficieze de avantajele acestei instituțiuni⁽⁹⁾. Sunt cazuri cum ar fi de exemplu grindina și înghețul care prin forța lucrurilor sunt sustrate influenței omului. Sunt altele din contră în care această influență se poate exercita ori și când, în o măsură mai mare sau mai mică. Ele necesitează așa dar un control serios și luarea de măsuri și de îngrijiri serioase, fie pe cale legislativă penală, fie în alt mod, pentru împedicare cât mai completă a provocării lor din partea celor interesați. Ei bine, nici unul din sistemele de asigurare existente nu

prezintă într'un grad așa de mare posibilitatea unui control riguros în acest sens, ca asociațiunea. Ori-care dintre membrii ei va fi în mod puternic interesat la aceasta, căci plătindu-se pe nedrept despăgubiri se vor micșora veniturile întreprinderii, și ca atare și quota-parte ce 'i s'ar cuveni lui din aceste venituri. Faptul că întinderea teritorială pe care activitatea asociațiunei se exercită este în tot deauna restrâns, conviețuirea la un loc a asociaților, face un atare control mult mai ușor decât ar fi în cazul celor-l'alte sisteme de asigurare⁽¹⁰⁾. E drept însă că importanța acestui din urmă avantaj nu trebuie exagerată. Într'adevăr, pe calea desvoltării luată de asigurări în ultimele decenii ale secolului trecut, se poate observa că această condițiune a incertitudinii, nu mai e cerută cu atâta rigurozitate și în acelaș mod ca altă dată. Technicianii asigurării s'au convins din ce în ce mai mult, că influența omului asupra elementului aleator are într'adevăr importanța ei când se privesc lucrurile dintr'un punct de vedere mai strâmt, din punctul de vedere al unor cazuri izolate; că din contră această influență devine din ce în ce mai mică cu cât se privesc lucrurile mai în mare, din punctul de vedere al unei totalități de cazuri; că atunci se poate observa o oare-care regularitate, o oare-care periodicitate în repetirea cazurilor singulare, periodicitate care singură poate avea o influență decisivă asupra mersului instituțiunei asigurării, și care e cu totul independentă de voința omului, nefind decât un rezultat al forțelor necunoscute ce conduc natura. Succesul unei instituțiuni de asigurare va depinde deci, sub acest punct de vedere, mai mult de posibilitatea tehnică de a se evalua această periodicitate, de posibilitatea de a o măsura pe calea statistice și de a o face accesibilă calculului probabilităților, de numărul cât mai mare al cazurilor ce se întrunesc într'o atare organizație, decât de influența omului asupra unora din aceste cazuri.

Pitești, Octombrie, 1906

(Va urma)

STEFAN CHICOȘ

Doctor în științele sociale
de la Universitatea din Berlin
Advocat

JURISPRUDENȚĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența de la 11 Septembrie 1906

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Corporația Tinichigiilor și instalatorilor cu Robert Felelig

Legea meseriilor. — Brevete. — Brevet de mecanic. — Dacă cu asemenea brevet, mecanicul poate exercita și meseria de instalator de apă. — (Art. 1, 5 și 8 din legea meseriilor).

(⁹) A se vedea în această privință, în deosebi, *Alexander G. Campbell. Insurance and Crime. New-York 1902.*

(¹⁰) Vezi și *Gerhardt Wörner. Der Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit. Leipzig, 1904, p. 27 și urm.*

Conform legii meseriilor, pentru exercitarea fie-căreia din meseriile prevăzute de lege, se cere ca meseriaşul să aibă un brevet special, așa că nu se poate ca, cu un brevet pentru o meserie, să exercite altă meserie.

Prin urmare violează legea meseriilor judecătorul de ocol care apără de pedeapsă pe un mecanic care a exercitat și meseria de instalator de apă, cu acelaș brevet de mecanic.

Decisiunea 2017/906.—Casată, în urma recursului făcut de Corporația Tinichigiilor și Instalatorilor, cartea de judecată a judecătoriei ocolului 7 București No. 142/1906.

Curtea,

In lipsa recurenței Corporații;

Ascultând pe d-l Procuror P. Sadoveanu în concluziuni;

Deliberând,

Asupra motivului de casare:

«Rău d-l Jude l-a achitat pe Robert Fetelig pe baza carnetului de mecanic ce a prezentat, căci prin procesul-verbal este dat în judecată că exercită meseria de instalator; la art. 1 din legea meseriilor se arată toate meseriile în mod distinct, așa că nu poate fi confundată meseria de mecanic cu cea de instalator, cari se deosebesc cu totul una de alta.—Prin art. 5 din legea sus zisă se dă libertatea ori-cărui meseriaș de a exercita una sau mai multe meserii, însă să îndeplinească condițiunile ce se cer pentru exercițiul fie-căreia din ele, adică să poseadă carnete sau brevete pentru fie-care meserie ce voește să exercite; — ast-fel și acest domn trebuia să-și scoată carnet și pentru meseria de instalator, căci nu poate cu un carnet să exercite mai multe meserii».

Având în vedere cartea de judecată supusă recursului prin care Robert Fetelig este achitat de contravenția de a fi exercitat meseria de lucrător instalator de apă, fără să poseadă carnet pentru această meserie.

Având în vedere că înaintea judecătorului de ocol, numitul contravenient a produs un carnet pentru meseria de mecanic, iar corporația instalatorilor a susținut că dânsul trebuia să aibă carnet special de lucrător instalator; Că judecătorul de ocol fără a deslega cestiunea ce-i fusese deferită judecăței sale, s'a mărginit a motiva că contravenientul are un carnet;

Considerând, că după art. 5 din legea pentru organizarea meseriilor, ori-cine poate exercita una sau mai multe meserii dacă îndeplinește condițiunile ce se cer pentru exercițiul fie-căreia din ele, iar după art. 8 din aceeași lege, nimeni nu e admis a exercita o meserie dacă nu are brevet de maestru;

Considerând, că prin art. 1 al legii se enumără anume meseriile ce cine-va poate exercita și între acestea sunt deosebite meseria de mecanic și aceia de instalator de apă;

Considerând, că față de aceste dispozițiuni, pentru exercitarea fie-căreia din meseriile prevăzute de lege, se cere ca meseriașul să aibă un brevet special și că nu se poate cu un brevet pentru o meserie exercita o altă meserie;

Că așa fiind, numai cu violarea citatelor texte de lege, judecătorul de ocol a achitat pe contravenient pe motiv că dânsul are un carnet și fără a cerceta dispozițiunile legii relative la exercitarea a două diferite meserii;

Că de aceia motivul de casare e întemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. III

Audiența de la 31 Octombrie 1906

Președenția D-lui G. C. ȘTEFANESCU, Președinte

Ch. E. Rosen cu Judele sindic al trib. comercial din București,
B. Știrbey și G. Știrbey și F. Roșianu

Morator acordat înainte de faliment.—Neîndeplinirea obligațiunii impuse falitului de art. 837 al. 2 Cod. com. de a achita pe creditorii săi cel puțin de a obține de la ei o amânare de plăți. — Perderea beneficiului moratoriului. — Art. 841 Cod. com. — Aplicarea acestei dispozițiuni și la moratoriul acordat înainte de faliment.—Art. 842, 841 și 837 al. 2 Cod. comercial.

Dreptul tribunalului de a declara din oficiu în faliment pe un comerciant. — Conservarea acestui drept și în cazul când s'a acordat un moratoriu unui comerciant în încetare de plăți.—Art. 696 Cod. com.

1. Potrivit art. 842 din Codul comercial, moratoriul acordat unui comerciant în stare de încetare de plăți, înainte de a fi declarat în faliment, este supus la toate condițiunile moratoriului acordat unui comerciant după declararea lui în faliment, afară de acele ce ar fi incompatibile cu situațiunea juridică a unui comerciant ce încă nu este recunoscut falit.

2. Neîndeplinirea obligațiunii impuse de art. 837 al. 2 Cod. comercial unui comerciant falit, căruia i s'a acordat un moratoriu, de a achita în cursul moratoriului pe creditorii săi, sau cel puțin de a justifica că a obținut de la dânsii o amânare de plăți, atrage, conform art. 841 C. com., pentru comerciantul falit, perderea beneficiului moratoriului și continuarea procedurii falimentului.

Această consecință a neîndeplinirii obligațiunilor din partea comerciantului ce a obținut moratoriu înainte de faliment, nefiind incompatibilă cu situațiunea ce și-a creat comerciantul prin încetarea de plăți și dobândirea unui moratoriu, urmează a se aplica acelui comerciant rigorile prescise de art. 842 Cod. comercial.

3. Tribunalul comercial având dreptul conform art. 696 C. com. de a declara din oficiu în stare faliment pe un comerciant ce se găsește în stare de încetare de plăți, acest drept nu încetează în cazul când tribunalul a acordat un moratoriu comerciantului, de oare-ce acest moratoriu, fiind o măsură de fivoare, poate fi revocat, ori-când comerciantul a dat probe că nu-și îndeplinește angajamentele sub care s'a acordat moratoriul.

Decizia No. 232/906.—Respins recursul făcut de Ch. E. Rosen contra deciziunii comerciale a Curței de apel Galați s. I, No. 20/906, dată în proces cu Sindicul trib. comercial din București, B. Știrbey, G. Știrbey și F. Roșianu.

Curtea,

Ascultând pe d-nii avocații Malcoci și Urlățeanu în dezvoltarea motivelor de casare;

Deliberând,

Asupra primului motiv de casare:

«Gresită interpretare și violare a art. 841 și 842 C. com., exces de putere și eroare grosieră de fapt.

«Moratoriul obținut conf. art. 842 C. com. fiind o favoare acordată de tribunal comerciantului spre a-și regla situația sa față de creditorii, expirarea termenului acordat nu îndrituiește pe tribunal de a mai proceda la alte formalități pentru constatarea executării sau neexecutarea lui cu atât mai puțin de a-l declara în faliment, când o asemenea cerere nu s'a făcut de nici un creditor; Curtea admitând în totul sentința tribunalului violează susmenționatele texte de lege când creditorii departe de a fi cerut declararea mea în faliment au intervenit la Curte în favoarea mea.

«Comite o eroare grosieră de fapt când declară că eu aș fi recunoscut încetarea mea de plăți încercarea de moratoriu din 5 Octombrie 1904».

Având în vedere că instanța de fond constată în fapt că comerciantul recurent Ch. E. Rosen fiind în stare de încetare de plăți a cerut la trib. comercial de Ilfov ca să i se acorde un moratoriu; că trib. întemeindu-se pe dispozițiunile art. 849 și următorii din Codul comercial, i-a acordat acest moratoriu pe termen de șase luni cu condițiune ca în cursul moratoriului să achite pe creditorii săi să justifice că a obținut de la dînsii o prelungire de termen pentru plată; Că la expirarea termenului de șase luni, recurentul, fiind chemat înaintea trib. spre a da seamă de îndeplinirea obligațiunilor ce-și luase, nu a putut produce nici o probă prin care să dovedească executarea lor; Că în lipsă de o asemenea dovadă trib. făcându-și convicțiunea că recurentul se află în aceeași stare în care se găsea înainte de moratoriu l' declară în stare de faliment;

Considerând că potrivit art. 842 din C. com. moratoriul acordat unui comerciant în stare de încetare de plăți, înainte de a fi declarat în faliment, este supus la toate condițiunile moratoriului acordat unui comerciant după declararea lui în faliment afară de acelea ce ar fi incompatibile cu situațiunea juridică a unui comerciant ce încă nu este recunoscut falit;

Considerând că între obligațiunile impuse de art. 837 al. 2 C. com. unui comerciant falit, căruia i s'a acordat un moratoriu, este și aceea de a achita în cursul moratoriului pe creditorii săi sau cel puțin de a justifica că a obținut de la dînsii o amânare de plată;

Considerând că potrivit art. 841 C. com. neîndeplinirea acestor obligațiuni atrage, pentru comerciantul falit, pierderea beneficiului moratoriului și continuarea procedurii falimentului din punctul în care fusese lăsată la acordarea celui moratoriu;

Considerând că consecințele juridice ce isvorăsc, pentru comerciantul falit, din neexecutarea obligațiunilor sub care i s'a acordat moratoriul nu sunt întru nimic incompatibile cu urmările ce decurg din situațiunea ce și-a creat comerciantul, prin încetarea de plăți și dobândirea unui moratoriu, când în asemenea caz dînsul nu și-a îndeplinit obligațiunile impuse;

Considerând că conform art. 849 al. 3 C. com. un asemenea comerciant este supus tuturor rigorilor prescrise de articolul 841 C. com.;

Considerând că instanța de fond constată în mod suveran că recurentul nu a îndeplinit obligațiunile prevăzute de art. 837 al. 2; că în urma acestei constatări trib. erea în drept să declare pe recurent în stare de faliment, întemeindu-se pe încetarea plăților afirmată de însuși recurentul cu ocaziunea solicitării moratoriului său;

Considerând că procedând ast-fel, instanța de fond departe de a fi violat art. 841 și 842 C. com., a făcut din contră o justă și bună aplicațiune a acestor texte;

Considerând că nici un text de lege nu obligă pe trib. ca să accepte o cerere din partea creditorilor pentru a declara în stare de faliment pe un comerciant; că din potrivă trib. com. fiind un organ social menit de

a priveghea pe comercianți și a asigura plata la scadență a datoriilor lor comerciale poate tot-d'auna din oficiu lua inițiativa declarării unui faliment;

Considerând că acest drept nu încetează în momentul când trib. a acordat unul din cele două moratorii prevăzute de art. 834 și 840 C. com. de oare-ce aceste moratorii fiind niște măsuri de favoare pot fi revocate ori când comerciantul favorizat a dat probă că nu 'și poate îndeplini angajamentele sub care i s'a acordat moratoriul;

Considerând că ast-fel fiind, când trib. a declarat pe recurent în stare de faliment după încetarea moratoriului a usat de dispozițiunile art. 696 C. com. și deci departe de a fi comis un exces de putere s'a conformat riguros acestui text.

Asupra celui de al doilea motiv:

«Exces de putere. Violarea art. 46 Cod. com. Eroare grosieră de fapt. Instanța de fond pentru a motiva încetarea mea de plăți spune că nu poate lua în seamă adesiunile creditorilor mei; I) fiind-că ele nu sunt legalizate de o autoritate publică; II) termenele ce mi s'a acordat au expirat și adesiunile sunt condițiunile pentru cazul când mi se va ridica falimentul, judecând ast-fel violează art. 46 C. com. și comite exces de putere pretinzând că termenele au expirat căci principiul este că trebuie să judece situația mea în ziua când am fost declarat de tribunal adică în ziua de 7 Oct. 1905».

Considerând că este adevărat că înaintea Curței din Galați recurentul a susținut că o parte din creditorii lui au consimțit la amânarea plății creanței lor, că alții 'i au acordat termene scurte iar alții s'a învoit la încetarea stării de faliment, dacă comerțul se va continua de către o societate anonimă ce ar lua locul falitului;

Considerând că aceste învoeli între falit și creditorii săi nu puteau face să înceteze starea de faliment, de cât în casurile și în condițiunile cerute de lege;

Considerând că un comerciant, căruia i s'a acordat un moratoriu înainte de faliment, nu poate preveni falimentul de cât îndeplinind obligațiunile impuse prin moratoriu sau obținând conform art. 843 C. com. un nou moratoriu în urma unui vot favorabil al majorității creditorilor reprezentând cel puțin jumătate din pasiv și aceasta înainte de expirarea termenului din primul moratoriu;

Considerând că o asemenea cerere intervenind după încetarea moratoriului și nefiind sprijinită de majoritatea creditorilor mai sus menționați, cu drept cuvânt a fost respinsă de Curte și judecând ast-fel instanța de fond s'a conformat strict dispozițiunilor art. 843 C. com.;

Considerând că în afară de cazul prevăzut de art. 843 Cod. com., falitul nu poate obține ridicarea stării de faliment de cât în virtutea unui concordat;

Considerând că recurentul nedovedind că se află în vre-unul din aceste două cazuri, Curtea nu era ținută de a lua în seamă cererea unor creditorii ce nu puteau decide legalmente de soarta falitului;

Considerând că ast-fel fiind și acest al doilea motiv este nefondat;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, SECȚIA I

Audiența din 25 Octombrie 1906

Președenția D-lui Al. D. DOBRICEANU, Consilier

Maria C. Enculescu și alții cu D-rul N. Jugureanu și alții

Decizia Civilă No. 236

Acțiune.—Dreptul de acțiune acordat femeii văduve pentru anul de doliu —Moartea văduvei în cursul instanței.—Dreptul moștenitorului de a continua asemenea acțiune.—Dreptul văduvei de a cumula și exercita atât acțiunea pentru anul de doliu cât și pe cea prescrisă

de art. 684 C. civil. în privința dreptului de moștenire în averea soțului. — Dreptul de abitațiune al văduvei. — Ce se înțelege prin asemenea drept. (Art. 684 și 1279 C. civil).

1) De și este exact în drept, că acțiunea pe care art. 1279 C. civ. o acordă văduvei pentru anul de doliu, este un drept personal al ei, pe care nu l pot exercita moștenitorii ei, însă atunci când asemenea acțiune a fost intentată de femeie, ea a intrat în patrimoniul său, și moștenitorii ei, găsind-o în succesiune o pot continua până la rezolvarea ei definitivă pe cale judecătorească.

2) Drepturile pe care art. 648 C. civil le acordă femeii, fiind cu totul distincte de acelea pe care i le acordă art. 1279 C. civil, iar pe de altă parte, ne existând vre un text de lege care să prescrie că femeia care și-a exercitat acțiunea bazată pe art. 684, numai poate pretinde drepturile ce i le acordă art. 1279 C. civil pentru anul de doliu, de aci rezultă că văduva poate exercita și cumula ambele aceste acțiuni.

3) Legiuitorul, când a acordat femeii dreptul de abitațiune în casa fostului său bărbat, în timpul anului de doliu, a înțeles fără îndoială ca dânsa să aibă dreptul de a locui și uza de întreaga casă și în aceleași condițiuni de comoditate cum a trăit în timpul conviețuirii cu bărbatul său.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Maria (Marghioala) C. Enculescu, Maria Ilie S. Patraulia și Sultana Gh. Chiculescu, cu autorizațiunea soților lor, în contra sentinței tribunalului de Muscel cu No. 290 din 8 Iunie 1906:

Ascultând pe apelanți și pe intimați doctor N. Jugureanu, Ion Jugureanu și Fotinia T. Dimache; văzând și concluziunile lor scrise;

Având în vedere că decedata Maria I. Ștefănescu-Pestrițu, reprezentată astăzi prin intimați ca moștenitori, prin acțiunea ce a intentat la prima instanță la 18 Iulie 1905, a cerut ca apelanții împreună cu cei-lalți veri primari ai defunctului său soț Ion Ștefănescu Pestrițu, să fie condamnați în calitate de moștenitori ai acestuia ai plăti suma de 5000 lei drept pensie de întreținere și habitațiune pentru anul de doliu;

Văzând sentința tribunalului prin care admite în parte acțiunea și s'a condamnat pârâții la suma de 2000 lei, atacată cu apel numai de trei dintr'ei;

Având în vedere că apelanții au opus și cerut, în prim loc, a se reforma sentința tribunalului și a se respinge această acțiune, pe motiv că drepturile femeii la alimente, habitațiune și vestimentele de doliu fiind eminemamente personale și dânsa fiind decedată, moștenitorii săi nu pot intenta, nici continua, o asemenea acțiune;

Considerând că este exact în drept, cum se pretinde, că acțiunea pe care art. 1279 Cod. civil o acordă văduvei pentru anul de doliu, este un drept personal al ei, pe care nu l pot exercita moștenitorii săi;

Considerând însă că, nu este tot ast-fel în caz când femeia și-a exercitat acest drept în justiție și moare, în urmă, în cursul procesului intentat;

Considerând, în adevăr, că într'un asemenea cas, acțiunea deși personală, odată intentată de femeie ea a intrat în patrimoniul său, și, moștenitorii săi găsind-o în succesiune o pot continua până la rezolvarea ei definitivă pe cale judecătorească;

Că acest principiu este admis chiar de legiuitor, de oare-ce el face aplicațiunea lui în unele cazuri, cum este la acțiunea în contestațiune a legitimității copilului prevăzută de art. 291 Cod. civ. și mai cu seamă la acțiunea în revocațiune a donațiunilor pentru ingratitudine, unde legiuitorul prin art. 833 Cod. civil prevede destul de lămurit că o asemenea acțiune, deși

personală donatorului, moștenitorii săi o pot continua, dacă a fost intentată de donator pe când era în viață;

Considerând, în speță, că din actele procesului se constată că soțul autoarei intimaților a murit la 14 Aprilie 1905, după o căsătorie de 27 ani; că văduva a intentat această acțiune la 18 Iulie 1905, adică 3 luni de la desfacerea căsătorii; că, tribunalul de Muscel i-a admis în parte acțiunea la 8 Iunie 1906; că această sentință s'a comunicat de dânsa moștenitorilor bărbatului la 17 Iulie 1906, în cursul termenului de apel, pe care moștenitorii l'au făcut la 12 August 1906 puind în cauză pe intimați ca reprezentanți ai femeii;

Că, ast-fel, fiind cert că Manda I. Ștefănescu-Pestrițu și-a exercitat dreptul prevăzut de art. 1279 pe când era în viață și că obținuse chiar o sentință de condamnare supusă apelului, intimații în calitate de moștenitori sunt în drept a continua această acțiune pe care au găsit-o în patrimoniul succesoral al femeii;

Că, așa fiind, motivul de respingere invocat de apelanți este nefondat;

Având în vedere că apelanții au opus încă că, de oare-ce femeia a cerut și obținut de la tribunal pârtrimea legală pe baza art. 684 Cod. civil, dânsa nu mai putea cere din succesiunea bărbatului pensiunea de întreținere pentru anul de doliu prevăzută de art. 1279 același codice;

Considerând însă că, drepturile pe cari art. 684 le acordă femeii sunt cu totul distincte de acelea pe care i le acordă art. 1279, și, condițiunile ce legea cere pentru exercitarea acestor drepturi nu sunt aceleași; că, în adevăr, pentru a putea obține partea ei, fie în usufruct, fie în plină proprietate, art. 684 cere ca văduva să fie săracă; că, acest lucru este indiferent și puțin importă pentru exercitarea drepturilor ei prevăzute de art. 1279; că, din simpla lectură a acestui din urmă art. se vede că numai în caz când femeia ar avea dotă, ea trebuie să opteze între interesele dotei sale și între pensiunea de întreținere pentru anul de doliu, însă în toate cazurile succesiunea bărbatului este obligată a procura femeii hainele de doliu și habitațiunea;

Că, afară de aceasta, nu există nici un text de lege care să prescrie că femeia, care și-a exercitat acțiunea bazată pe art. 684, nu mai poate pretinde drepturile ce i le acordă art. 1279 pentru anul de doliu;

Că, în lipsa unui asemenea text de lege prohibitiv, văduva poate exercita și cumula ambele sale acțiuni prevăzute de art. 684 și 1279 C. civil;

Că, prin urmare, și acest motiv de apel este nefondat;

Având în vedere că apelanții au opus și invocat că, în ori-ce caz, femeia n'ar fi avut dreptul la habitațiune, nici la pensiunea alimentară, din succesiunea bărbatului, de oare-ce dânsa a continuat de a sta în casa soțului în timpul anului de doliu și că a vândut chiar averea lui mobilă, apropiindu-și prețul;

Considerând însă că, singura probă legală pe care apelanții au administrat-o în dovedirea acestor două fapte, este interogatoriul luat femeii la prima instanță în ziua de 8 Iunie 1906 cu ocaziunea acestei acțiuni;

Considerând că, la acest interogator, femeia a declarat: 1) că a vândut, în adevăr, o parte din obiectele mobile pretinse, însă vânzarea a făcut-o cu consimțământul moștenitorilor și prețul s'a întrebuințat pentru înmormântarea soțului; 2) că moștenitorii au scos-o din casele ce ocupa ca bărbatul său și nu i-au lăsat de cât o singură odăiță ca locuință;

Că, față cu acest interogator, care nu se poate divide, rămâne nedovedit că femeia a vândut cu de la sine putere parte din averea mobilă a bărbatului și că și-ar fi însușit prețul; că, prin urmare, dânsa era în drept a pretinde moștenitorilor o pensie de întreținere din succesiunea soțului său pentru anul de doliu;

Că în ce privește habitațiunea, din același interogator se dovedește că moștenitorii bărbatului nu i-au permis a locui de cât o singură odăiță din domiciliul

conjugal; că această conduită din partea moștenitorilor este contrară textului și spiritului art. 1279 Cod. civil, de oare-ce legiuitorul când a acordat femeii dreptul de habitațiune în casa fostului său bărbat în timpul anului de doliu, a înțeles fără îndoială ca dînsa să aibă dreptul de a locui și uza de întreaga casă și în același condițiuni de comoditate cum a trăit în timpul conviețuirii cu bărbatul său; că, a restrânge locuința femeii la o singură odăiță, cum au făcut moștenitorii, este evident a-i restrânge dreptul său de habitațiune așa cum l'a înțeles legiuitorul, și, prin urmare, dînsa era în drept a pretinde echivalentul în bani al dreptului de care a fost lipsită;

Că, ast-fel, nici aceste motive de apel nu sunt fondate;

Considerând în ce privește cuantumul sumelor cuvenite femeii, că ținând compt de condițiunea socială care a avut-o soții, de împrejurarea că ei au locuit în Câmpu-Lung, precum și de averea succesorală rămasă ast-fel cum a fost evaluată de fisc, Curtea, apreciind, găsește că suma de (300 lei) trei-sute lei pentru hainele de doliu, (700) șapte-sute de lei pentru alimente și (1000) una mie lei pentru habitațiune în cursul anului de doliu, sau în total suma de 2000 lei cât a acordat-o tribunalul femeii, nu este cătuși de puțin exagerată și cată a fi menținută;

Că, așa fiind, apelul celor 3 moștenitori mai sus arătați fiind în total ne fundat urmează a se respinge și a se confirma sentința tribunalului;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge apelul, etc.

(ss) Al. D. Dobriceavu, Gr Ștefănescu, G. Buzdugan.

Grefier (s) N. Brătianu

RESUMAT DE JURISPRUDENȚĂ STREINĂ

CURTEA DE APEL DIN PARIS

Audiența de la 4 Maii 1905

Anatocism. — Convenția anterioară scadenței obligației. — Nulitate. — Prescripția de cinci ani. — Art. 1154 C. fr. (1089 C. rom.) — Art. 2277 C. fr. (1907 C. rom.).

Convențiunea de anatocism nu este permisă de cât dacă este făcută pentru dobânzi datorite și ajunse la scadență; de unde rezultă că părțile nu pot de mai înainte să capitalizeze anuitățile dobânzilor. Aceste dobânzi păstrându-și caracterul lor, sunt atinse de prescripția cincinală slatornică de art. 2277 C. civ. (1907, C. rom.).

(Din Pand. Périod. 1905 2. p. 414).

Observație. — Vezi în privința anatocismului în materie civilă (singurul oprit, după cum aceasta rezultă atât din textul art. 1089 cât și din desbaterile legii promulgată la 20 Februarie 1879), D. Alexandresco, t. VI, p. 416 urm. În cât privește anatocismul în dreptul roman, în dreptul nostru anterior și în dreptul străin, vezi același autor, t. VI, p. 414 urm., și 416 și urm., nota 4. În cât privește dreptul francez, vezi Pand. fr., v⁰ Anatocisme, 36 urm., Répert Sirey, eod. v⁰. Mai vezi încă Ruben du Couder, Dictionn. de dr. commercial, industriel et maritime, v⁰ Anatocisme, etc.

(N. B.)

CURTEA DE CASAȚIE DIN FRANȚA

Audiența de la 3 Ianuarie 1905

Proprietate. — Revendicare. — Moduri de probă. — Acte declarative și translativ de proprietate.

Reclamantul în revendicare poate să dovedească dreptul său prin ori-ce acte care recunosc existența lui, fără a se distinge între acele numai declarative sau translativ de proprietate.

(Din Pand. Périod, 1905, 1, p. 407).

Observație. — Vezi în privința dovedirii proprietății lucrului revendicat, D. Alexandresco, Dr. civil român, II, p. 448 urm. (ed. I), Baudry et Chauveau, Des biens, 235 urm., p. 175 urm. (ed. a II-a).

Proprietatea imobiliară nu poate însă, în principiu, fi dovedită prin presumpțiuni și martori. Vezi D. Alexandresco, op. cit., VII, p. 251, text și nota 3. Cpr. Cas. rom., Bulet. 1901, p. 768. Vezi în același sens, Laurent, VI, 160 urm. Naquet, nota în Sirey, 73. 2, p. 49 urm. — *Contră:* Baudry et Chauveau, op. cit., 239 urm., p. 178 urm.; Aubry et Rau, II, § 219, p. 565, text și nota 12 (ed. a V-a); Appleton, Histoire de la propriété prétorienne et de l'action publicienne, 384 urm.; Planiol, I. 1906 in fine și 1098 (ed. a II-a); Pand. fr., v⁰ Propriété, 695. Cpr. și Cas. fr. Sirey, 96. 1. 119. — Atât martorii cât și presumpțiile sunt însă admisibile de câte ori imobilul ce se revendică nu trece peste 150 lei. Cas. rom., Bulet. 1889, p. 581. — După legea din 3 Aprilie 1882, asupra regulării proprietății imobiliare în Dobrogea, în lipsă de titluri eminate de la autoritățile otomane, atât posesiunea cât și chiar proprietatea pot fi stabilite cu martori. (Cpr. C. București și Cas. rom., Dreptul din 1890, No. 17; Bulet. Cas. S. I, anul 1887, p. 129). Vezi și D. Alexandresco, t. VII, p. 251.

(N. B.)

Anunțăm pe cititori că a apărut ediția a II-a a Vol. I din TRATATUL DE DREPT CIVIL, al d-lui profesor D. Alexandresco.

Prețul 18 lei. Se expediază la cerere de Curierul Judiciar contra valoare: mandat sau ramburs.

Legat în pânză lei 20, cu piele la color lei 21.

Toți acei care au făcut abonament la această operă, sunt rugați a cere volumul, după dorință, legat sau broșat, prin o carte poștală, indicând esact numele și adresa, și trimițând prin mandat poștal restul datorat, împreună cu porto-poștal spre a se putea îndată expedia volumul.

* * *

S'a pus sub presă și în curând va apare în editura «Curierului Judiciar» Ediția III-a **Legea și procedura electorală pentru Cameră și Senat, consiliul comunal și județean**, adnotată cu jurisprudența Inaltei Curți de casație până la zi, de d-l George St. Bădulescu, prim-grefier la Inalta Curte de casație.

Comandele se primesc la «Curierul Judiciar».